

Uloga knjižnice u unaprjeđenju kulturnog razvitka ruralne sredine

22nd Mobile Libraries Conference and Festival of Bibliobuses

May 16 and 17, 2024 in Ljubljana

Jovana Rilak
Todor Djidrov
Dragan Gjorgiev

Nastanak i razvoj putujuće knjižnice u Štipu – Infobus

- ▶ Dolaskom mobilne informacijske knjižnice Infobus u grad Štip 2002. godine, Nacionalna institucija-sveučilišna knjižnica „Goce Delčev“ je dobila novu dimenziju kao izvor širokog spektra aktivnosti u korist obrazovanja, informacija i intelektualnog razvoja građana i mladog stanovništva iz prigradskih naselja i sela općine Štip i Karbinci. Do tada su se u Republici Sjevernoj Makedoniji koristili knjižnični kombiji, tako da je Infobus prvi takve vrste.
- ▶ Početne aktivnosti putujuće knjižnice, sežu u prosinac 2002. godine posjetom Sloveniji, odakle je trebalo biti isporučeno Infobus vozilo. Posjet Sloveniji omogućio je i posjet knjižnicama u Kobaridu, Novoj Gorici i Tolminu, gdje su stečena velika iskustva za aktivnosti koje su prethodile pokretanju Infobusa u Štipu, kao i za cjelokupnu organizaciju i temeljitu pripremu.
- ▶ Nakon što je Infobus dopremljen iz Slovenije u Makedoniju, ispitan je sastav etničkih skupina i prikupljene informacije o potrebama lokalnih zajednica, što je zauzvrat dovelo do daljnje interaktivne suradnje s lokalnim vlastima, ravnateljima škola i zajednice iz općina, i dakako izjednačavanje pristupa informacijama u ruralnim područjima.

-
- Službeno je pokrenut 23. travnja 2003. godine, koji se poklapa s Danom knjižničara i Svjetskim danom knjige i autorskih prava, a počinje skromnim književnim fondom od tisuću knjiga prenesenih iz matične knjižnice.
 - Pokretna knjižnica smještena je u vozilu Mercedes Benz Atego, koje je osim pomno posloženih knjiga za različite uzraste i različite potrebe, opremljeno i televizorom, računalima i printerom, makerspace setovima, kao i policama kapaciteta za 6.000 knjiga, novina, časopisa.
 - Njegova glavna namjena je donijeti nove izvore informacija, programe i usluge koji nisu dostupni u ruralnim područjima i izoliranim sredinama.
 - U Infobusu su dva pulta: jedan za knjižničara i drugi stol sa četiri stolice, gdje se korisnici mogu koristiti osobnim računalom, pogledati dnevni tisak i pročitati časopis.
 - Knjige su dostupne svim čitateljima i zato je omogućen slobodan pristup, posebice za one koji poznaju raspored knjižnične građe na policama.

- Infobus momentalno raspolaže s oko 3500 knjiga, i to: za djecu (slikovnice, lektire i slobodna literatura), lektire za srednjoškolce, knjige za odrasle, rječnici, leksikoni i enciklopedije.
- Mjesto je gdje se njeguju kulturne, vjerske i jezične različitosti. Pa tako u ponudi imamo knjige na makedonskom, srpskom, turskom, vlaškom, romskom, engleskom, francuskom i njemačkom jeziku.

Mobilna informatička biblioteka – Infobus, 2002 godina

-
- Danas mini knjižnica posjećuje preko 20 sela i 5 prigradskih naselja iz općina Štip i Karbinci s približnom ukupnom populacijom od 20.000 stanovnika. Dio regije koja posjećuje je planinsko i teško pristupačno, a u njima nema knjižnica.
 - Etnička i jezična pripadnost je različita, a većinu stanovništva čine Makedonci, Turci, Vlasi, Romi i Srbi. Radi prema unaprijed napravljenom godišnjem rasporedu ili po potrebi čitatelja. Dnevno posjeti četiri sela. Trajanje posjeta u selima su različita, ovisno o potrebama i broju članova, a dnevno opslužuje prosječno 40-60 korisnika. Trenutno u Infobusu je registrirano 1000 članova, od čega su 75% djeca i mladi.
 - Kao korisnici usluga javlja se nekoliko ciljnih skupina: učenici osnovnih i srednjih škola; učitelji; odrasle osobe; poljoprivrednici; umirovljenici itd. Svaki pojedinac iz ovih skupina može pronaći svoj interes iz onoga što Infobus stavlja na raspolaganje.

Osnovni cilj Infobusa

- Knjiga lako dostupna svim korisnicima, promicanje znanja i kulture, dostupnost informacija, zabava, stvaranje čitalačkih navika bez obzira na udaljenost, društveni položaj i materijalno stanje korisnika.
- Svojom atraktivnošću i multidisciplinarnom namjenom predstavlja suvremenu knjižnicu koja obogaćuje i uljepšava svakodnevni život ljudi iz ruralnih sredina.

Infobus, 2022 godina

Rad i aktivnosti

- Uz knjižničnu djelatnost, Infobus ima i druge aktivnosti, surađuje sa cijelom zajednicom, institucijama i organizacijama (državnim i nevladinim) kroz organiziranje tečajeva i osposobljavanja iz područja informacijske pismenosti; književne radionice; kazališne predstave; stručna predavanja za odrasle iz područja zdravstva, poljoprivrede i pravilnog razvoja djece; raspisivanje literarnih i likovnih natječaja; promocije knjiga; druženje s autorima i spisateljima; učenje engleskog jezika; prezentacija dječjih časopisa; edukacija manjih etničkih skupina; izleti - vođenje djece u grad i obilazak kulturno-povijesnih i vjerskih objekata; pristup građi iz područja ljudskih i manjinskih prava; osobama s posebnim potrebama i osobama s oštećenjem vida omogućen je adekvatan pristup fondu Knjižnice.
- Svi naponi uloženi u edukaciju kritičnih skupina građana doprinijeli su da tijekom 2003. godine po prvi put 11 djevojčica turske nacionalnosti nastavi školovanje u višim razredima, što je samo jedna od činjenica o značajnoj ulozi koju Infobus ima na ovim prostorima.
- Posljednjih godina posebna pozornost se posvećuje osnovnoškolcima s ciljem da se vrate knjigama i čitanju.

Godišnji programi

- 8. ožujka - Međunarodni dan žena
- 21. ožujka - Prvi dan proljeća, „Posadi cvijet za ljepši svijet“
- 2. travnja - Svjetski dan dječje knjige, „Noć s Andersenom“
- Uskrsne čarolije
- 23. travnja - Svjetski dan knjige i autorskih prava
- 4. svibnja - Dan makedonskog jezika
- 24. svibnja - Dan sveslavenskih prosvjetitelja
- Međuopćinski natječaj za pjesme i kratke price
- Natjecanje „Mladi knjižničari“
- „I ceste imaju svoju priču“
- Čitalac – rekorder
- „Knjigom do boljeg zdravlja“
- Inkluzivna knjižnica...

Dio aktivnosti za djecu

„Sreća na kotačima“

- Posjećujemo sve osnovne škole u općinama i uz pomoć profesionalnih animatora, na vrlo atraktivan i neizravan način, pokazujemo našim najmlađim korisnicima da i knjige mogu biti zabavne.

„Novogodišnja avantura s Djedom Mrazom“

- Širenje osmijeha i radosti. Dječjoj sreći i veselju nema kraja, a osim paketića na dar dobivaju i knjigu.

„Knjigom do boljeg zdravlja“

- Povodom 7. travnja – Svjetskog dana zdravlja, u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim djelatnicima održava se niz događanja pod motom „Knjigom do boljeg zdravlja“. Dan obilježavamo edukativnim radionicama u kojima sudjeluju učenici škola koje opslužuje pokretna knjižnica. Pružamo besplatne preventivne zdravstvene usluge za odrasle (mjerenje krvnog tlaka, šećera), dijelimo zdravstvene savjete, zdravstvene časopise i literaturu. Također održavamo predavanja o njezi zuba i zdravoj prehrani za djecu.

„I ceste imaju svoju priču“

- 18. studenog - Svjetski dan sjećanja na žrtve prometnih nesreća.
- Preventivne edukativne aktivnosti u suradnji s policijskim službenicima Odjela za unutarnje poslove Štip - Odjel za prevenciju i Republičkim vijećem za sigurnost prometa.
- Već četiri godine zaredom provodimo zajedničku akciju.

- Cilj: Osvještavanje svih sudionika u prometu i stjecanje temeljnih znanja o sigurnosti, svijesti i prometnoj kulturi.
- Učenici uz asistenciju ekipe prometne policije dijele letke edukativnog sadržaja vozačima i pješacima;
- Predavanja u osnovnim školama na području općine Štip i prigradskih naselja, od strane šefa odjela za prevenciju, inspektora Vijeća za sigurnost prometa;
- „Marš za veću sigurnost na cestama“, jer se pozitivne navike stvaraju od malih nogu...

-
- Tijekom 22 godine postojanja i razvoja, bibliobusna služba u Štipu postala je dio društvenog života zajednice, olakšavajući i uljepšavajući život stanovništva iz područja bez knjižnice.
 - Potreba za čitanjem, učenjem, istraživanjem, kulturnim prosperitetom i osobnim razvojem oduvijek je postojala kod ljudi. U promicanju i širenju kulture, znanosti i obrazovanja ključna je uloga knjižnica.
 - Radeći izvan tradicionalnih granica, knjižnica može pružiti bolju uslugu, kvalitetu i rezultate za sve svoje korisnike.
 - Opredijeljenost za potrebe korisnika, unapređenje oblika i metoda rada, proširenje spektra usluga koje pruža i iniciranje novih, prvi su koraci kojima će knjižnice jačati svoju učinkovitost i produktivnost.